

Міністерство внутрішніх справ України
Одеський державний університет внутрішніх справ

**Роль та місце правоохоронних органів
у розбудові демократичної правової держави**

Матеріали
XIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

31 березня 2021 року

Одеса
ОДУВС
2021

6. Чітке визначення днів і годин прийому громадян для повідомлень про корупційні правопорушення керівництвом Національної поліції та її підрозділів на місцях.

7. Розроблення наукового обґрунтування окремих напрямів запобігання і протидії корупції науковцями МВС України [2].

Отже, поліція здійснює цю низку спеціальних заходів перерахованих вище, спрямованих на недопущення пов'язаних із корупцією правопорушень, реагування на вчинення таких правопорушень у цій сфері, а також притягнення винних осіб до відповідальності. Тим самим вона не лише протидіє корупції, а й запобігає її проявам. Так як основними цілями НПУ є притягнення особи до юридичної відповідальності, що є в результаті не лише застосування до такої особи заходів впливу у несприятливого для неї характеру, а також попередження вчинення нових правопорушень. Головною передумовою виявлення корупційних правопорушень і ефективності антикорупційних заходів, як свідчить досвід багатьох країн (наприклад, Китай), є активність громадян, зацікавлених у подоланні цього явища.

Разом із тим необхідно зазначити, що відповідно до ст. 255 КУпАП посадовій особі Національної поліції надано законом право складати протоколи про вчинення адміністративних правопорушень, пов'язаних із корупцією, за такими статтями КУпАП як: ст. 1724 КУпАП – Порушення обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності; ст. 1725 КУпАП – Порушення встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків; ст. 1726 КУпАП – Порушення вимог фінансового контролю; ст. 1727 КУпАП – Порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів; ст. 1728 КУпАП – Незаконне використання інформації, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових повноважень; ст. 1729 КУпАП – Невжиття заходів щодо протидії корупції [3].

Таким чином, можна дійти висновку, що тільки комплексний підхід спеціального суб'єкту по протидії та запобіганню корупції в Україні Національна поліція може бути ефективним. Застосування усіх норм які передбачають відповідальність за корупційні правопорушення, наявність належної правової бази з антикорупційного спрямування; ефективно і повне її застосування; формування антикорупційної громадської свідомості та розвиток системи громадського контролю. Правовий статус поліції як суб'єкта запобігання та протидії корупції слід уточнити та розглядати на рівні національного законодавства, що визначатиме правові засади як антикорупційної діяльності, так і діяльності поліції в загальному розумінні. Такий підхід буде сприяти ефективним діям встановлених законодавством превентивних антикорупційних механізмів, а з іншого – підвищує рівень обізнаності громадян, що зменшить ризик порушення їхніх основних прав і свобод у повсякденному житті, а також сприятиме формуванню у населення нетерпимого ставлення до проявів корупції.

Література

1. Спеціально уповноважені органи. URL: <https://sies.gov.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/sprivprasya-z-vikrivachami-korupciyi/specialno-upovnovazheni-subyekti-u-sferi-protidiyi-korupciyi>.
2. Антикорупційна програма Міністерства внутрішніх справ України http://mvs.gov.ua/ua/pages/232_Zapobigannya_korupcii_Antikorupciyna_programa_MVS_ta_informaciya_pro_rezultati_ii_vikonannya.htm.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. Відомості Верховної Ради УРСР. 1984. додаток до № 51. ст. 1122.

Ізбаиш К. С.,

к. ю. н., доцент, ст. науковий співробітник відділу організації наукової роботи ОДУВС

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС СУБ'ЄКТІВ, ЯКІ ЗДІЙСНЮЮТЬ ПІДГОТОВКУ КАДРІВ ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Одним із важливих напрямків реформи Національної поліції в Україні є встановлення суб'єктного складу, які здійснюють підготовку кадрів для Національної поліції України. На сьогодні система суб'єктів кадрових правовідносин в Національній поліції України знаходиться в процесі формування, адміністративно-правовий статус суб'єктів кадрових правовідносин Національної поліції є практично недослідженим, що обумовлює актуальність дослідження адміністративно-правового статусу суб'єктів кадрових правовідносин в Національній поліції України.

Дослідження адміністративно-правового статусу суб'єктів підготовки кадрів для Національної поліції України слід почати з аналізу таких понять, як «статус», «правовий статус» та «адміністративно-правовий статус».

Сучасна правова енциклопедія надає визначення терміну «статус – як певний стан чого-небудь» [1]. У свою чергу, Великий тлумачний словник сучасної української мови визначає, що правове становище

(сукупність прав та обов'язків фізичної або юридичної особи [2]. Великий юридичний словник визначає, що у перекладі з латинської термін «статус» означає положення, стан чого-небудь або будь-кого: «статус людини», «статус особи», «статус громадянина», «статус органу» [3]. Отже, термін «статус» застосовується до фізичних та юридичних осіб; цей термін використовується різними галузевими науками для дослідження структурних елементів предмету дослідження конкретних суспільних відносин.

Щодо визначення правового статусу, то, на думку Волинка К. Г., правовий статус – це система взаємопов'язаних прав і свобод та обов'язків, які закріплені в законодавстві і визначають правове положення особи в суспільстві [4, с. 162].

Слушною з цього приводу є думка Калюти А. Б., оскільки автором розрізняються загальний і спеціальні правові статуси. Зокрема, встановлено, що загальний правовий статус особи містить у собі загальні права і обов'язки, які належать усім громадянам (загальні конституційні та галузеві права й обов'язки), а спеціальний – права й обов'язки, які доповнюють і конкретизують загальні права та обов'язки з урахуванням соціального, службового та іншого положення [5, с. 39].

Отже, правовий статус – це складна категорія, яка містить у собі складні структурні елементи, основне місце серед яких належить правам та обов'язкам суб'єкта (повноваженням, компетенції). На наш погляд, під час кадрового забезпечення в Національній поліції України важливе значення має саме спеціальний статус суб'єктів кадрових правовідносин, що базується на специфіці діяльності, функцій і повноважень поліцейського. Зміст адміністративно-правового статусу у науковій літературі визначається як комплекс прав і обов'язків особи, закріплених нормами адміністративного права, реалізація яких забезпечуються певними гарантіями [6, с. 368]. Слушною з цього приводу є думка Битяка Ю. П., який визначає адміністративно-правовий статус як сукупність основних (невід'ємних) прав (або прав і свобод людини і громадянина), комплексу прав і обов'язків, закріплених Конституцією України, нормами різних галузей права, в тому числі адміністративно-правовими нормами; а також гарантії реалізації цих прав і обов'язків та механізм їх охорони державою [7, с. 183].

Таким чином, адміністративно-правовий статус суб'єктів, які здійснюють підготовку кадрів Національної поліції України – це комплекс установлених законодавством прав та обов'язків, які виникають з приводу добору й прийняття на службу в поліцію, проходження, просування та переміщення по службі, атестування, присвоєння та позбавлення спеціальних звань, припинення служби та ін.

До суб'єктів підготовки кадрів для Національної поліції України відносяться: Президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Міністерство внутрішніх справ України, Міністерство освіти та науки України, Національна поліція України, вищі навчальні заклади зі специфічними умовами навчання, центри первинної професійної підготовки «Академія поліції».

Стосовно кадрового забезпечення Національної поліції України повноваження Президента України передбачені його адміністративно-правовим статусом, який визначений Конституцією України [8]. Крім того, Закон України «Про Національну поліцію» визначає повноваження Президента у сфері кадрового забезпечення щодо: 1) затвердження переліку посад, які можуть бути заміщені поліцейськими в державних органах, установах та організаціях (ст. 71 ч.1); 2) встановлення граничних спеціальних звань поліції вищого складу поліції за штатними посадами (ст. 80 ч.3); 3) присвоєння первинних спеціальних звань вищого складу поліції (ст. 81 ч.3); 4) присвоєння спеціальних звань поліції вищого складу поліції (ст. 82 ч.5) [9].

Одними із повноважень Верховної Ради України, які передбачені ст. 85 Конституції України є прийняття законів [8]. Основоположними в цьому напрямі є закони України: «Про вищу освіту» та «Про Національну поліцію». Так, Закон України «Про вищу освіту» регламентує загальні для всіх вищих навчальних закладів положення щодо державної політики у сфері вищої освіти; її основних засад; рівнів, ступенів, кваліфікації, стандартів вищої освіти, забезпечення її якості; управління закладом освіти; організації освітнього процесу; наукової діяльності; міжнародного співробітництва; контролю у сфері вищої освіти [9; 10]. Окрім того, ст. 13 Закону України «Про вищу освіту» визначає права державних органів, до сфери управління яких належать заклади вищої освіти із специфічними умовами навчання [10].

У контексті нашого дослідження слід акцентувати, що Закон України «Про Національну поліцію» (ст. ст. 72-75) регламентує загальні питання професійної підготовки кадрів, серед яких первинна підготовка, підготовка у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання, післядипломна освіта. Таким чином, Закон передбачає безперервну освіту та передбачає набуття поліцейськими освіти різних рівнів. Це положення є важливим з огляду на різні погляди на реформування поліцейської освіти.

Кабінет Міністрів України (КМУ) відповідно до Закону України «Про Національну поліцію» наділений певними повноваженнями щодо підготовки кадрів. Так, ст. 1 ч. 2 закріплює повноваження щодо спрямування та координації КМУ через Міністра внутрішніх справ діяльності поліції; ст. 21 ч.2 – призначення на посаду та звільнення керівника поліції за поданням Прем'єр-міністра України відповідно до пропозицій Міністра внутрішніх справ України; ст. 74 ч. 4 – визначення порядку відшкодування

особами витрат, пов'язаних з їх утриманням у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських тощо [9].

Наступним суб'єктом, який ми досліджуємо є Міністерство внутрішніх справ України, який є головним у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики, зокрема і з питань підготовки кадрів для Національної поліції України. Положення про МВС України передбачає такі завдання, як забезпечення формування пропозицій до обсягів державного замовлення на підготовку, перепідготовку та післядипломну освіту фахівців, наукових, науково-педагогічних кадрів для МВС; забезпечення на базі навчальних закладів, що належать до сфери управління МВС, підготовки та професійного навчання кадрів для МВС та Національної поліції; встановлення порядку організації та строку професійного навчання працівників МВС та Національної поліції, а також добору, направлення і зарахування на навчання до навчальних закладів, що належать до сфери управління МВС тощо [11].

Адміністративно-правовий статус Національної поліції як спеціального суб'єкта визначається тим, згідно із ст. 1 Закону України «Про Національну поліцію» та ст. 1 Положення про Національну поліцію, діяльність поліції спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України згідно із законом [9; 12]. Національна поліція забезпечує організацію роботи з добору, вивчення та комплектування органів Національної поліції кваліфікованими кадрами; організує службову підготовку та стажування поліцейських і працівників Національної поліції; бере участь у визначенні основних напрямів розвитку науки і освіти з питань діяльності Національної поліції тощо.

Отже, адміністративно-правовий статус суб'єктів підготовки кадрів для Національної поліції України визначається правами та обов'язками Президента України, Верховної Рада України, Кабінету Міністрів України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства освіти та науки України, Національної поліції України, вищих навчальних закладів зі специфічними умовами навчання щодо визначення стратегічних напрямів їх діяльності, розробки пріоритетних завдань та їх реалізації, здійснення контролю за їх виконанням.

Література

1. Сучасна правова енциклопедія / Зайчук О. В. та ін.; за ред. О. В. Зайчука. Вид. 3-тє, переробл. і допов. Київ : Юрінком Інтер, 2015. 408 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і гол. ред. В. Т. Бусел. Київ : ВТФ Перун, 2007. 1736 с.
3. Большой юридический словарь / В. Н. Додонов, В. Д. Ермаков, М. А. Крылова и др.; под ред. А. Я. Сухарева. М.: Инфра-М, 1998. 790 с.
4. Волинка К. Г. Теорія держави і права: навч. посіб. / К. Г. Волинка. К.: МАУП, 2003. 240 с.
5. Калюта А. Б. Суб'єкти адміністративно-юрисдикційної діяльності в митних органах України. Митна справа. 2006. № 3. С. 38-41.
6. Адміністративне право України. Академічний курс: Підруч.: У двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: В. Б. Авер'янов, К.; Видавництво «Юридична думка», 2004. 584 с.
7. Адміністративне право : підручник / Ю.П. Битяк та ін.; за заг. ред. Ю. П. Битяка. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Харків : Право, 2013. 656 с.
8. Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-ВР> (дата звернення: 24.12.2019).
9. Про Національну поліцію : Закон України від 02 липн. 2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 10.01.2021).
10. Про вищу освіту: Закон України від 01 липн. 2014 р. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
11. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України : Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовт. 2015 № 878. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-%D0%BF#Text>.
12. Про затвердження Положення про Національну поліцію: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтн. 2015 р. № 877. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-2015-п> (дата звернення: 28.01.2021).

Ярмакі Х. П., Піскунова О.

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ЗАПОБІГАННЯ АПАТРИДСТВУ В ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ ТА МІЖНАРОДНИХ АКТАХ.....	117
--	-----

СЕКЦІЯ 3. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ.

Берендєєва А. І., Мельничук В. О.

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ДІЛНИЧНОГО ОФІЦЕРА ПОЛІЦІЇ В СВІТІ ЗАКОНОДАВЧИХ НОВЕЛ.....	122
---	-----

Бондар В. В.

ОСОБЛИВОСТІ ПРИТЯГНЕННЯ ДО АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ.....	124
---	-----

Вайда Т. С., Кузнєцов О. І.

ТАКСОНОМІЯ НЕБЕЗПЕК ЯК КОМПОНЕНТ ОРГАНІЗАЦІЇ ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛАМИ ПОЛІЦІЇ.....	125
--	-----

Горносталь А. В.

СПЕЦІАЛЬНІ ПРИНЦИПИ ГРОМАДСЬКОГО МОНІТОРИНГУ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ.....	128
--	-----

Грохольський В. Л., Доценко О. С.

РОЛЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У СТАНОВЛЕННІ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ ЗА УЧАСТЮ НАСЕЛЕННЯ.....	130
---	-----

Денисова А. В., Поліщук Д. Г.

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ ЯК СУБ'ЄКТ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ.....	132
--	-----

Ізбаш К. С.

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС СУБ'ЄКТІВ, ЯКІ ЗДІЙСНЮЮТЬ ПІДГОТОВКУ КАДРІВ ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ.....	133
---	-----

Ковальова О. В.

РОЛЬ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРАВ ПОСТРАЖДАЛИХ ВІД ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ОСІБ.....	136
--	-----

Любчик В. Б.

ДОЗВІЛЬНА СИСТЕМА ЯК НАПРЯМ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ.....	137
---	-----

Магновський І. Й.

ДІЯЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ЩОДО ОХОРОНИ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ.....	139
--	-----

Мукоїда Р. В.

РОЛЬ ТА МІСЦЕ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ У ВІДСІЧІ ЗБРОЙНІЙ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ ТА ЛІКВІДАЦІЇ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ.....	141
--	-----

Небеська М. С.

ПРИНЦИП ЗАКОННОСТІ ПРИ НАКЛАДЕННІ АДМІНІСТРАТИВНИХ СТЫГНЕНЬ.....	146
--	-----

СЕКЦІЯ 4. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРОТИДІЇ НАРКОЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ.

Бурейко Т., Гіденко Є. С.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРОТИДІЇ НАРКОЗАЛЕЖНОСТІ В УКРАЇНІ.....	148
---	-----

Кукоє М. В.

ЩОДО НЕОБХІДНОСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМАТИКИ ВТЯГНЕННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ У НЕЗАКОННІ ДІЇ ЩОДО НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН ТА ЇХ АНАЛОГІВ.....	149
---	-----

Малоголова О. О.

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПРОТИДІЇ НАРКОЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ.....	150
--	-----

Тригуб С. М.

ДЕЯКІ ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ НЕЗАКОННОГО ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН ТА ПРЕКУРСОРІВ.....	151
---	-----

Ярмакі В. Х.

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ПРОТИДІЇ НЕЗАКОННОМУ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН ТА ПРЕКУРСОРІВ.....	153
---	-----